

Zał. 3 Matryca logiki interwencji Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030

CEL GŁÓWNY: Sprawiedliwa i efektywna transformacja podregionów w kierunku zielonej cyfrowej gospodarki, zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców w czystym środowisku.

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> – Niski udział środków przeznaczanych na działalność innowacyjną i badawczo-rozwojową – Niedostateczna rola Instytucji Otoczenia Biznesu w pełnieniu funkcji katalizatora postaw przedsiębiorczych – Niskie tempo wzrostu PKB – Słabnący potencjał gospodarczy regionu – Niedostateczny poziom współpracy uczelni i biznesu – Niedostateczny poziom inwestycji w B+R 	<p>Budowa pozycji wiodącego ośrodka w obszarze innowacyjnego i wysokotechnologicznego przemysłu</p>	<p>Innowacyjna gospodarka podregionów górniczych</p>	<p>1. Rozwój potencjału wysokich technologii oraz instytucji wspierających innowacyjność w kierunku neutralności klimatycznej.</p>	<p>1. Budowa i rozwój infrastruktury, w tym B+R, parków technologicznych / hubów technologicznych / centrów projektowych / centrów nauki przyczyniających się do transformacji podregionów górniczych.</p> <p>2. Wsparcie tworzenia i realizacja programów rozwojowych przedsiębiorstw działających w parkach technologicznych/ hubach technologicznych.</p> <p>3. Wsparcie tworzenia i realizacja programów badawczych i rozwojowych oferowanych przez centra projektowe.</p> <p>4. Rozwój kompetencji osób zatrudnionych w parkach technologicznych/ hubach technologicznych /centrach projektowych / centrach nauki.</p>	<p>1. Instytucje Otoczenia Biznesu;</p> <p>2. Jednostki zaliczane do systemu szkolnictwa wyższego i nauki zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki;</p> <p>3. Instytuty badawcze.</p>	<p>35</p>	
			<p>1. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego oraz prowadzenie prac B+R i wdrożeniowych</p>	<p>1. Budowa i rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach i ich konsorcjach, w szczególności w zakresie technologii neutralnych dla klimatu.</p> <p>2. Prowadzenie prac B+R wraz z wdrożeniem, w szczególności w zakresie technologii neutralnych dla klimatu.</p> <p>3. Poprawa zdolności absorpcyjnych przedsiębiorstw w kierunku inicjowania i wdrażania rozwiązań B+R oraz innowacyjnych.</p>	<p>1. Przedsiębiorstwa;</p> <p>2. Konsorcja przemysłowo-naukowe;</p> <p>3. Klastry.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> – Słabnący potencjał gospodarczy regionu – Duży udział podmiotów przemysłowych z sektora publicznego oraz tych zatrudniających co najmniej 250 pracowników w populacji przedsiębiorstw innowacyjnych. 	<p>Przekierowanie gospodarki podregionów górniczych na ścieżkę zielonego, inteligentnego i cyfrowego wzrostu</p>	<p>Zdywersyfikowana oraz zasobo- i energooszczędna gospodarka podregionów górniczych</p>	<p>1. Dywersyfikacja przedsiębiorstw z podregionów górniczych, w tym działania na rzecz GOZ.</p>	<p>1. Inwestycje produkcyjne, logistyczne i B+R niezbędne do zmiany profilu działalności i/lub wprowadzenia nowych produktów, usług, procesów lub zdobycia nowych rynków w dużych przedsiębiorstwach . wraz z rozwojem kompetencji osób zatrudnionych w dużych przedsiębiorstwach.</p> <p>2. Inwestycje produkcyjne, logistyczne i B+R niezbędne do zmiany profilu działalności i/lub wprowadzenia nowych produktów, usług, procesów lub zdobycia nowych rynków w MŚP wraz z rozwojem kompetencji osób zatrudnionych w MŚP.</p>	<p>1. Przedsiębiorstwa</p>	<p>295,5</p>	<p>Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)</p> <p>Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji</p> <p>Inwestycje prywatne uzupełniające</p>

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> – Znaczący udział sektora wydobywczego w gospodarce regionu. – Niski poziom automatyzacji i cyfryzacji procesów produkcyjnych. – Duża liczba obiektów, na których składowane są odpady wydobywcze powodujące liczne zagrożenia środowiskowe, przy znikomym odsetku odpadów przekazywanych do dalszego wykorzystania – Niewystarczająca ilość dużych inwestycji – Dominujący obecnie model działalności gospodarczej oparty na liniowym procesie produkcji i konsumpcji 				<ul style="list-style-type: none"> 3. Inwestycje dotyczące zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych (w tym wody) w procesach produkcyjnych. 4. Wdrażanie czystych technologii w celu znaczącej redukcji masy odpadów lub zapobiegania ich powstawaniu. 5. Inwestycje mające na celu zwiększenie reużycia produktów, recyklingu (głównie upcyklingu) materiałów i efektywnego gospodarowania zasobami, w tym modyfikacja metod zagospodarowania odpadów. 6. Inwestycje dotyczące ograniczenia zużycia energii w procesach produkcyjnych. 			wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)
<ul style="list-style-type: none"> – Niski udział sektora usług w gospodarce – Niski udział roli start-up'ów w gospodarce regionu, w szczególności sprzyjających rozwojowi Przemysłu 4.0 – Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców regionu – Niedostateczny poziom rozwoju branż równoważących górnictwo 	Wzmocnienie potencjału lokalnej przedsiębiorczości na rzecz tworzenia alternatywnych miejsc pracy w podregionach górniczych	Silna przedsiębiorczość podregionów górniczych	1. Wsparcie tworzenia nowych firm oraz prowadzenia działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa i rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość, tworzenia nowych firm oraz prowadzenia działalności gospodarczej. 2. Wsparcie usług świadczonych przez wsparte podmioty. 3. Wsparcie na założenie i rozwój działalności gospodarczej. 4. Wsparcie start-upowe dla nowych przedsiębiorstw. <p>We wszystkich projektach kwalifikowane będzie wsparcie kompetencji cyfrowych odbiorców ostatecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; 2. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; 3. Jednostki sektora finansów publicznych; 4. Związek Metropolitalny 5. Instytucje Otoczenia Biznesu; 6. Inkubatory Przedsiębiorczości. 	149,5	
			2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw zaliczanych do regionalnych specjalizacji technologicznych	<ul style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje w przedsiębiorstwa z branż zaliczanych do Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego, związane z wprowadzeniem na rynek nowego produktu/usługi. 2. Rozwój kompetencji osób zatrudnionych we wspartych przedsiębiorstwach wynikających z Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa; 2. Przedsiębiorcy. 	140	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
							Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)
			3. Poprawa konkurencyjności mikro i małych przedsiębiorstw podlegających transformacji	1. Wsparcie podnoszenia konkurencyjności w MŚP generujących nowe miejsca pracy na obszarach podlegających transformacji wraz z rozwojem kompetencji pracowników. 2. Wsparcie podnoszenia konkurencyjności w MŚP wykorzystujących potencjał endogeniczny podregionów górniczych wraz z rozwojem kompetencji pracowników.	1. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa; 2. Przedsiębiorcy.	90	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)
			4. Dywersyfikacja gospodarcza podregionów górniczych,	1. Wykorzystanie endogenicznych potencjałów podregionów górniczych na rzecz transformacji.	1. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; 2. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; 3. Jednostki sektora finansów publicznych.	35	
- Najbardziej zależny od węgla region w Polsce - Nieznaczny udział produkcji energii z OZE - Największy konsument węgla kamiennego w Polsce, także w	Zdynamizowanie energetyki prosumenckiej w oparciu o potencjały i zasoby podregionów górniczych	Zbilansowana energetyka rozproszona podregionów górniczych	1. Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii	1. Wsparcie energetyki rozproszonej (klastry, energetyczne, spółdzielnie, energetyka prosumencka, wspólnoty energetyczne). 2. Budowa instalacji OZE na terenach pogórnich, przemysłowych. 3. Budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji, dystrybucji i magazynowania energii z OZE.	1. Klastry energii. 2. Prosumenci energii odnawialnej. 3. Spółdzielnie/wspólnoty energetyczne. 4. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia.	300	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<p>gospodarstwach domowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Produkcja energii w dużych przestarzałych blokach energetycznych opartych o węgiel - Występowanie niezagospodarowanych terenów przemysłowe - Znaczna ilość budynków niespełniających standardów energetycznych - Występujące ubóstwo energetyczne 					<ul style="list-style-type: none"> 5. Związek Metropolitalny. 6. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia. 7. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej). 8. Organizacje pozarządowe. 9. Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe. 10. Towarzystwa budownictwa społecznego. 11. Porozumienia podmiotów wymienionych wyżej reprezentowane przez lidera. 12. Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe). 13. Przedsiębiorstwa 		<p>Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego</p> <p>Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Duża powierzchnia terenów przemysłowych wymagająca przekształcenia - Największa liczba/ powierzchnia hałd, które wymagają rekultywacji - Duża ilość miejsc gdzie występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym tzw. „bomby ekologiczne” - Duża ilość wytwarzanych i gromadzonych odpadów 	<p>Przywrócenie terenów przemysłowych (w szczególności pogórnich) do obiegu gospodarczego, społecznego i środowiskowego w podregionach górniczych</p>	<p>Efektywne wykorzystanie terenów przemysłowych podregionów górniczych na cele gospodarcze, środowiskowe i społeczne</p>	<p>1. Zniwelowanie skutków działalności przemysłowej, w tym górniczej na środowisko, poprawa wskaźników różnorodności biologicznej w terenach wykorzystanych w celach środowiskowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Rekultywacja, remediacja, regeneracja, renaturyzacja terenów przemysłowych (w tym m.in. poprzez wykorzystanie biomasy). 2. Usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, w tym odpadów wydobywczych (hałd) wraz z remediacją zanieczyszczonych przez nie gruntów. 3. Inwestycje mające na celu wykorzystanie odpadów wydobywczych, w tym ograniczenie ich niekorzystnego wpływu na środowisko oraz zdrowie ludzi poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • odzysk surowców, • powtórne ich wykorzystanie w procesach produkcyjnych, • zagospodarowanie produktów ubocznych tego procesu. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia. 2. Jednostki sektora finansów publicznych. 3. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia. 4. Konsorcja przemysłowo – naukowe. 5. Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane 	<p>70</p>	<p>Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów [ha]</p> <p>Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną [ha]</p> <p>Ludność objęta projektami w</p>

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie szkód górniczych – Zanieczyszczenia gleby, powietrza i wód podziemnych związane z działalnością przemysłową, w tym wydobywczą – Kosztochłonność procesów rekultywacyjnych – Brak wizji zagospodarowania terenów przemysłowych/ modelowych scenariuszy – Trudność samorządu w przejmowaniu terenów i infrastruktury pogórnicej i przemysłowej/ nieuregulowany stan prawny – Peryferyjność lub zła komunikacja terenów przemysłowych – Ryzyko zagrożenia powodziowego spowodowane osiadaniami terenu górniczego – Znaczne ograniczenie zasobów wodnych spowodowane przemysłem wydobywczym, drenującym wody podziemne i powierzchniowe – Zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych w wyniku przeprowadzonych eksploatacji górniczych – Niewystarczający poziom wykorzystania wód pokopalnianych 				<ul style="list-style-type: none"> 4. Prace przygotowawcze na rzecz¹ dekontaminacji/ regeneracji terenów przemysłowych (w tym tzw. "bomb ekologicznych"). 5. Dekontaminacja/ regeneracja terenów przemysłowych (w tym tzw. "bomby ekologiczne") 	<ul style="list-style-type: none"> zgodnie z prawem zamówień publicznych. 6. Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe). 7. Przedsiębiorstwa . 8. Konsorcja B+R. 9. Związek Metropolitalny 		<ul style="list-style-type: none"> ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego osoby] Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [szt.]
			2. Poprawa stosunków wodnych na obszarze oddziaływania kopalń	<ul style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje mające na celu wspieranie retencjonowania wody, w tym małej retencji 2. Działania w celu zatrzymania odpływu wód opadowych. 3. Inwestycje na rzecz rozwoju systemów ujęć, uzdatniania, dostawy i magazynowania wody. 4. Inwestycje z zakresu uzdatniania i zagospodarowania wód pokopalnianych. 5. Inwestycje w oczyszczenie zanieczyszczonych wód podziemnych i powierzchniowych w wyniku eksploatacji górniczej. <p>Inwestycje te kwalifikowane są wyłącznie w ramach szeroko rozumianej rekultywacji gleby, dla odróżnienia od interwencji EFRR.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia. 2. Jednostki sektora finansów publicznych. 3. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia. 4. Organizacje pozarządowe. 5. Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych. 6. Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe). 7. Przedsiębiorstwa i ich konsorcja. 8. Parki przemysłowe, technologiczne, naukowo-technologiczne. 9. Związek Metropolitalny. 	15	
			3. Wykorzystanie terenów przemysłowych na cele rozwojowe regionu.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych na cele gospodarcze, 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia. 	328	Powierzchnia wspieranych rekultywowanych gruntów [ha]

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<p>– Duża powierzchnia obszarów wymagających rewitalizacji, w tym osiedla górnicze</p> <p>– Brak kompleksowej wiedzy na temat terenów przemysłowych</p>				<p>środowiskowe, kulturalne, turystyczne, społeczne, edukacyjne, mieszkaniowe.</p> <p>2. Kompleksowe przygotowanie terenów przemysłowych przeznaczonych pod działalność gospodarczą wraz z niezbędną infrastrukturą, w tym w ograniczonym zakresie skomunikowaniem tych terenów.</p> <p>3. Przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji realizowane na terenie osiedli górniczych, na terenach przemysłowych, w ich bezpośrednim otoczeniu, lub takie inwestycje, które mają bezpośredni wpływ na wskazany teren przemysłowy który został uwzględniony w gminnym programie rewitalizacji..</p> <p>Inwestycje związane z niwelowaniem skutków działalności przemysłowej, w tym górniczej na środowisko (m.in. remediacja, rekultywacja, regeneracja, renaturyzacja, dekontaminacja terenów przemysłowych oraz oczyszczenie zanieczyszczonych wód podziemnych i powierzchniowych) <u>muszą uwzględniać zasadę "zanieczyszczający płaci"</u> oraz regulacje dotyczące odpowiedzialności za szkody spowodowane ruchem zakładu górniczego.</p>	<p>2. Jednostki sektora finansów publicznych.</p> <p>3. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia.</p> <p>4. Konsorcja przemysłowo – naukowe.</p> <p>5. Organizacje pozarządowe.</p> <p>6. Związek Metropolitalny.</p> <p>7. Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych.</p> <p>8. Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe).</p> <p>9. Przedsiębiorstwa.</p> <p>10. Instytucje kultury.</p> <p>11. Podmioty wymienione w Prawie o szkolnictwie wyższym i nauce.</p> <p>12. Parki przemysłowo-technologiczne.</p>		<p>Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną</p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]</p> <p>Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji [osoby]</p> <p>Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [szt.]</p> <p>Liczba osób odwiedzających wsparte obiekty kulturalne i turystyczne [odwiedzający/rok]</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby]</p> <p>Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [szt]</p>
				4. Systemowe zarządzanie terenami przemysłowymi	1. Dofinansowanie działań planistycznych np. koncepcji zagospodarowania terenów i obiektów pogórnich oraz dokumentacji planistycznej, techniczno-ekonomicznej, eksperckiej w zakresie kompleksowych projektów, w tym m.in. związanych z ponownym wykorzystaniem terenów przemysłowych; geodezyjnych pomiarów terenowych na obszarach gmin górniczych; Miejsowych Planów Rewitalizacji i/ lub wsparcie		1. Jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia.

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
				<p>eksperckie przy opracowaniu przedmiotowego dokumentu.</p> <p>2. Inwentaryzacja i waloryzacja terenów przemysłowych, w tym tworzenie scenariuszy ponownego ich zagospodarowania.</p>	<p>lub ich związki i stowarzyszenia.</p> <p>4. Instytucje Otoczenia Biznesu.</p> <p>5. Związek Metropolitalny.</p> <p>6. Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych.</p> <p>7. Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe).</p>		
<ul style="list-style-type: none"> – Niedostateczny rozwój transportu niskoemisyjnego – Niewystarczająca dostępność komunikacyjna obszarów poddanych transformacji, w tym peryferyjnych – Brak spójnych rozwiązań komunikacyjnych np. wspólny bilet – Duża emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego – Duże natężenie ruchu samochodowego – Niewystarczająca infrastruktura paliw alternatywnych – Małe wykorzystanie infrastruktury rowerowej do celów transportowych – Niski wskaźnik długości ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców – Brak spójnej sieci rowerowej (infrastruktura o charakterze lokalnym) – Niska intensywność przewozów komunikacją 	Poprawa mobilności mieszkańców regionu i spójności transportowej podregionów górniczych	Efektywny system wzmacniający mobilność w podregionach górniczych	1. Rozwój przyjaznego środowiska transportu w podregionach górniczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Infrastruktura na rzecz transportu zeroemisyjnego, w tym, m.in. dla ładowania/tankowania pojazdów elektrycznych i wodorowych. 2. Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego, w tym rozwój infrastruktury rowerowej. 3. Zakup taboru zeroemisyjnego wraz z niezbędną infrastrukturą przeznaczoną do jego zasilania i obsługi. 4. Wsparcie infrastruktury liniowej i punktowej transportu publicznego (przystanki, wiaty, zatoki autobusowe, wyznaczanie bus pasów, miejsca przesiadkowe). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia. 2. Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, których statutowym zadaniem jest wykonywanie ustawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie transportu publicznego. 3. Podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, realizujące zadania z zakresu transportu publicznego, wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych 4. Podmioty, w których większość udziałów posiada jednostka samorządu terytorialnego lub związek JST, realizujące na podstawie statutu zadania publiczne z zakresu transportu publicznego. 5. Związek Metropolitalny. 	30	<p>Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego</p> <p>Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych</p> <p>Szacowana emisja gazów cieplarnianych</p> <p>Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego</p>

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<p>miejską (spadająca liczba osób korzystających z komunikacji publicznej)</p> <p>– Niekorzystna struktura wieku pojazdów w województwie śląskim, w szczególności taboru</p>					<p>6. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia.</p> <p>7. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej).</p> <p>8. Przedsiębiorstwa</p> <p>9. Porozumienia podmiotów wymienionych w pkt 2-4 reprezentowane przez lidera.</p>		
<p>– Niedostateczna oferta kształcenia zgodnie z potrzebami procesu zielonej i cyfrowej transformacji.</p> <p>– Programy kształcenia zawodowego niedostosowane do potrzeb rynku pracy</p>	<p>Rozwój i dostosowanie kształcenia w celu budowania przyszłości podregionów górniczych w odpowiedzi na wyzwania gospodarki</p>	<p>Atrakcyjne i efektywne kształcenie oraz podnoszenie kwalifikacji w podregionach górniczych</p>	<p>1. Tworzenie warunków do rozwoju zawodowego</p>	<p>1. Wsparcie dla osób planujących powiązanie kariery zawodowej, w szczególności z zieloną i cyfrową gospodarką poprzez poszerzanie, zmianę, aktualizację kwalifikacji, kompetencji, umiejętności.</p>	<p>1. Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych</p>	<p>100</p>	<p>Liczba osób pracujących, w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek</p> <p>Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu</p>

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> - Drenaż zasobów ludzkich - Niskie kwalifikacje - Potrzeba przekwalifikowania - Niedostateczna identyfikacja branż będących potencjałem dla rozwoju gospodarczego regionu - Niska jakość doradztwa zawodowego - Niewystarczający poziom szkolnictwa wyższego - Niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorami gospodarki i edukacją od poziomu ponadpodstawowego, w tym kształcenie praktyczne 			<ul style="list-style-type: none"> 2. Rozwój kształcenia zawodowego we współpracy z przedsiębiorcami, uczelniami w szczególności zgodnie z regionalnymi inteligentnymi oraz technologicznymi specjalizacjami 3. Celowany rozwój kształcenia wyższego zorientowanego na potrzeby zielonej gospodarki. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnianie i rozwój wysokiej jakości kształcenia zawodowego, zgodnie z potrzebami rynku pracy z uwzględnieniem ukierunkowania na branże rozwojowe, określone w RSI poprzezm.in.: podnoszenie, zmianę lub aktualizację, zdobywanie nowych kwalifikacji, kompetencji, umiejętności np.: w formie szkoleń, kursów uczniów i nauczycieli praktycznej nauki zawodu, staże i praktyki (w tym zagraniczne), doradztwo i poradnictwo zawodowe zgodnie z potrzebami procesu transformacji w kierunku zielonej i cyfrowej gospodarki, wsparcie praktycznej nauki zawodu (w tym doposażanie sal nauki, etc.) oraz tworzenie wirtualnych pracowni, 2. Kompleksowe wsparcie placówek edukacyjnych kształcenia zawodowego (branżowego, technicznego, szkół artystycznych) w zakresie przebranżowienia tj.: utworzenie nowego kierunku, zmiany lub dostosowania istniejącego profilu/kierunku kształcenia we wskazanych zawodach, kierunkach zgodnych z regionalnymi inteligentnymi oraz technologicznymi specjalizacjami, z uwzględnieniem potencjału lokalnych rynków pracy oraz zielonej i cyfrowej gospodarki. 3. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną służącą kształceniu praktycznemu i zawodowemu (szkół branżowych, technicznych, uczelni wyższych oraz innych, które mogą pełnić funkcję ośrodków kształcenia zawodowego) polegające na m.in na przebudowie, budowie (w uzasadnionych przypadkach), rozbudowie, remoncie tych obiektów, w celu ich dostosowania do aktualnych potrzeb rynku pracy, wyzwań w zakresie transformacji cyfrowej i transformacji w kierunku zielonej gospodarki oraz inteligentnych i technologicznych specjalizacji regionu4. Działania rozwijające w procesie kształcenia współpracę szkół kształcenia zawodowego (branżowego, technicznego, artystycznego) z uczelniami wyższymi, pracodawcami. 		238 (w tym 40 na działania EFS)	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem
<ul style="list-style-type: none"> - Niedostateczna oferta kształcenia zgodnie z potrzebami procesu zielonej i cyfrowej transformacji. - Programy kształcenia zawodowego 	Rozwój i dostosowanie kształcenia w celu budowania przyszłości podregionów górniczych w odpowiedzi na wyzwania gospodarki	Atrakcyjne i efektywne kształcenie oraz podnoszenie kwalifikacji w podregionach górniczych	<ul style="list-style-type: none"> 1. Celowany rozwój kształcenia wyższego zorientowanego na potrzeby zielonej gospodarki - Wsparcie na rzecz szkolnictwa wyższego (z wyłączeniem infrastruktury) - 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Doktoraty wdrożeniowe, biura karier, 2. komercjalizacja wiedzy, <ul style="list-style-type: none"> • Staże (w tym zagraniczne) i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych, pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych uczelni - w przedsiębiorstwach, 		37	Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<p>niedostosowane do potrzeb rynku pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> – Drenaż zasobów ludzkich – Niskie kwalifikacje – Potrzeba przekwalifikowania – Niedostateczna identyfikacja branż będących potencjałem dla rozwoju gospodarczego regionu – Niska jakość doradztwa zawodowego – Niewystarczający poziom szkolnictwa wyższego – Niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorami gospodarki i edukacją od poziomu ponadpodstawowego, w tym kształcenie praktyczne 				<ul style="list-style-type: none"> • tymczasowe zatrudnienie w MMŚP wysoko wykwalifikowanego personelu, wsparcie dla przedsiębiorstw obejmujące szkolenia i/lub doradztwo dla pracowników przedsiębiorstw prowadzone przez (lub z udziałem) pracowników naukowych jednostek naukowych i uczelni ukierunkowane na wdrożenie danych przedsięwzięć innowacyjnych w przedsiębiorstwach, • wsparcie współpracy między jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii obejmujące wypracowanie konkretnych efektów wdrożeniowych, <p>3. programy wsparcia uczniów przez szkoły wyższe dla uczniów szkół kształcących w zawodach w tym kursy przygotowawcze,</p> <p>4. działania promocyjne na rzecz kontynuacji kształcenia w regionie</p>			
<ul style="list-style-type: none"> – Utrata miejsc pracy w górnictwie i w sektorach powiązanych z górnictwem – Utrata wysokiego statusu zawodowego górników – Odpływ pracowników w wieku produkcyjnym – Niedostateczna mobilność zawodowa – Bierne podejście rodzin górniczych do aktywizacji zawodowej i podnoszenia kwalifikacji – Niska chęć przekwalifikowania 	<p>Utrzymanie aktywności zawodowej osób zatrudnionych w górnictwie i przedsiębiorstwach powiązanych z górnictwem w podregionach górniczych</p>	<p>Atrakcyjny i efektywny system wsparcia rynku pracy podregionów górniczych</p>	<p>1. Instrumenty związane z interwencją na rynku pracy w celu zapewnienia kontynuacji/zmiany ścieżki zawodowej</p>	<p>1. Programy mobilności pracowników, pracodawców przechodzących zmiany restrukturyzacyjne/modernizacyjne/adaptacyjne, w tym w szczególności zatrudnionych w górnictwie i branżach powiązanych z górnictwem (w tym energetyką konwencjonalną, branżą emisyjną) realizowanych w formule:</p> <p>2. Outplacementu dla osób zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych m.in. z przyczyn niedotyczących pracowników/pracodawców, przyczyn restrukturyzacyjnych, adaptacyjnych i modernizacyjnych, dla w tym dla członków rodzin pracowników przedsiębiorstw dotkniętych transformacją (jako działania uzupełniające), poprzez realizację dwóch oddzielnych projektów:</p> <p>a) <u>Ścieżkę reorientacji zawodowej</u> obejmującej m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi i instrumenty rynku pracy wynikające z obowiązującej <i>Ustawy. o promocji zatrudnienia i</i> 	<p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych.</p>	<p>95</p>	<p>Liczba osób pracujących, w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu</p>

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
				<p><i>instytucjach rynku pracy</i> w przypadku projektów realizowanych przez urzędy pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – kursy i szkolenia specjalistyczne, egzaminy certyfikujące, – - pośrednictwo pracy. – doradztwo i poradnictwo zawodowe, w tym informowanie o możliwościach zatrudnienia, – subsydiowane zatrudnienie i doposażenie stanowiska pracy, <p>b) <u>Ścieżkę przedsiębiorczości</u>, realizowanej poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej wraz z ze wsparciem pomostowym oraz niezbędnym wsparciem przed rozpoczęciem działalności gospodarczej, np. poprzez usługi charakterze szkoleniowym i doradczym. <p>3. Redeploymentu obejmującego reskilling i upskilling pracowników w celu zachowania ich miejsc pracy u pracodawców przechodzącym zmiany restrukturyzacyjne, których celem będzie przebranżowienie swojego profilu działalności, w szczególności w kierunku przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną.</p>			
			1. Współpraca międzyinstytucjonalna w obszarze rynku pracy	1. Koordynacja współpracy międzyinstytucjonalnej w celu świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz mieszkańców regionu, dotkniętych skutkami transformacji, w tym m.in. w zakresie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, organizacji szkoleń zawodowych, usług prawnych, usług psychologicznych.	1. Instytucje rynku pracy, 2. Instytucje pomocy społecznej.	4	Liczba osób pracujących, w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu
<ul style="list-style-type: none"> – Nadreprezentacja występowania chorób zawodowych u pracowników, w tym w szczególności zatrudnionych w górnictwie i przedsiębiorstwach powiązanych z górnictwem – Nadreprezentacja chorób (np. płucnych, 	Poprawa jakości życia mieszkańców podregionów górniczych	Kompleksowy system wsparcia społecznego aktywizujący mieszkańców podregionów górniczych	1. Zwiększenie poziomu aktywności społeczności uczestniczących w procesie sprawiedliwej transformacji.	<p>1. Programy integracji społecznej na rzecz osób uczestniczących w procesie sprawiedliwej transformacji uzupełnione niezbędnymi usługami społecznymi oraz działaniami na rzecz zachowania tożsamości i dziedzictwa regionalnego skierowane, w tym w szczególności do grup najbardziej wrażliwych na jej skutki , z uwzględnieniem potrzeb infrastrukturalnych (do określonej wysokości % interwencji).</p> <p>2. Działania promujące równowagę między życiem zawodowym a prywatnym obejmujące dostęp do opieki nad dziećmi i osobami niesamodzielnymi – zatrudnienie niań oraz opiekunek/-ów dla osób</p>	Wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych)	41	Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<p>kardiologicznych, krążeniowych) związanych ze złą jakością powietrza</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pogorszenie stanu zdrowia psychicznego mieszkańców regionu – Niska aktywność społeczna – Starzenie się społeczeństwa – Niewystarczająca oferta dla aktywizacji społecznej grup marginalizowanych – Niski poziom kapitału społecznego w zakresie budowanie tożsamości kulturowej i dziedzictwa przemysłowego z poszanowaniem tradycji regionu – Niewystarczający poziom dialogu społecznego na temat transformacji 				<p>starszych w celu aktywizacji kobiet i ich powrotu na rynek pracy</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Inicjatywy ukierunkowane na działania dotyczące zachowania tożsamości regionalnej i dziedzictwa przemysłowego z poszanowaniem tradycji regionu/subregionu/gminy/dzielnicy. 4. Obywatelski budżet inicjatyw transformacyjnych zarządzany przez samorząd regionalny/subregionalny/lokalny. 5. Granty dla organizacji pozarządowych na prowadzenie projektów skierowanych do mieszkańców, w szczególności kwartałów, dzielnic, gmin zamieszkałych przez rodziny związane z przemysłem tradycyjnym, budujących wiedzę i świadomość nt. procesów sprawiedliwej transformacji, Lokalne Pakty na rzecz transformacji. 			
			<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie wiedzy i umiejętności na rzecz sprawiedliwej transformacji 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie potencjału interesariuszy na rzecz skutecznego zarządzania procesem transformacji i jego wdrażania w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym poprzez działania innowacyjne/pilotażowe 2. Monitorowanie i ocena procesu sprawiedliwej transformacji we współpracy z wszystkimi podmiotami dotkniętymi skutkami transformacji, w tym realizacja działań diagnostycznych, analitycznych, foresightowych i monitoringowych w zakresie planowania i prowadzenia procesu sprawiedliwej transformacji, w tym benchmarking rozwiązań krajowych, europejskich i międzynarodowych. 3. Wzmocnienie sieciowania i nawiązywanie współpracy między stronami procesu transformacji, jak również promocja partycypacyjnego modelu prowadzenia transformacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samorząd województwa. 2. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia. 3. Uczelnie wyższe, instytucje naukowe i instytuty naukowo-badawcze. 4. Organizacje pozarządowe. 5. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia. 6. Podmioty działające na zlecenie samorządu województwa wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych. 	5	

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> – Zróżnicowanie rozwojowe regionu/ specyficzne potencjały – Niedokończone, niezaadresowane problemy z dotychczasowej transformacji – Brak systemowej i długofalowej polityki transformacyjnej oraz modelu przeprowadzenia transformacji – Brak wystarczającej akceptacji środowisk górniczych dla procesu transformacji – Niski poziom świadomości społecznej w zakresie konieczności przeprowadzenia transformacji regionu – Różne tempo odchodzenia od węgla/zamykania kopalń – Niewystarczający potencjał instytucjonalny i współpraca w subregionach 	Wzmocnienie potencjału społecznego i zarządczego dla przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji w podregionach górniczych	Efektywny społecznie odpowiedzialny system zarządzania transformacją w podregionach górniczych	1. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego, w tym kadr realizujących proces transformacji	1. Zatrudnienie personelu zaangażowanego w zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę środków FST oraz zapewnienie im możliwości rozwoju kompetencji zawodowych. 2. Wsparcie rozwoju kompetencji pracowników jednostek samorządów lokalnych, związków międzygminnych oraz stowarzyszeń JST w zakresie planowania i wdrażania działań na rzecz mieszkańców, przedsiębiorstw i instytucji w zakresie realizacji sprawiedliwej transformacji. 3. Wymiana doświadczeń, w tym wizyty studyjne, staże dot. transformacji terenów górniczych, w tym międzyregionalne i międzynarodowe. 4. Dofinansowanie realizacji projektów (w tym predefiniowanych, pilotażowych i partnerskich) w obszarach kluczowych z punktu widzenia realizacji sprawiedliwej transformacji (np. project pipeline, rozwiązania modelowe).	1. Samorząd województwa. 2. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia. 3. Związek Metropolitalny. 4. Uczelnie wyższe, instytucje naukowe i instytuty naukowo-badawcze. 5. Organizacje pozarządowe. 6. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia. 7. Podmioty działające na zlecenie samorządu województwa wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych.	88,67	
			2. Otwarta i spójna komunikacja i dialog ze środowiskami regionu budująca świadomość procesu transformacji	1. Podnoszenie świadomości beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu oraz mieszkańców poprzez działania informacyjne, promocyjne i edukacyjne, w tym konferencje, seminaria, szkolenia, spotkania, działania animacyjne i doradczo-wspierające, kampanie informacyjne. 2. Prowadzenie prac Komitetu Monitorującego/ Podkomitetu Monitorującego ds. Sprawiedliwej Transformacji oraz innych gremiów na rzecz włączenia partnerów społecznych w proces sprawiedliwej transformacji. 3. Wsparcie rozwoju kompetencji partnerów społeczno-gospodarczych w zakresie realizacji sprawiedliwej transformacji.			
HORYZONTALNE: Uwzględnienie zróżnicowania regionalnego / różne tempo odchodzenia od węgla / specyficzne potencjały regionów							

¹ – „prace przygotowawcze” – potencjalny zakres czynności, prac które mogą mieć miejsce w przypadku prac przygotowawczych dla terenów skażonych, zdegradowanych, przekształconych itd. w skrócie mających lub mogących posiadać status tzw. bomb ekologicznych (poprzedzających proces ich rewitalizacji):

- analizy jakościowe gleb, wody, powietrza
- analizy jakościowe, ilościowe i morfologiczne zgromadzonych odpadów (składowiska powierzchni i podziemne)
- analizy rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń wraz z analizami wpływu na środowisko (otaczające tereny i zasoby np. źródła wody pitnej)
- plany usuwania, neutralizacji zgromadzonych odpadów
- plany remediacji, dekontaminacji i innych technik usuwania źródeł zanieczyszczeń
- plany działań służące poprawieniu właściwości fizycznych i chemicznych gruntów, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb - zainicjowanie procesów glebotwórczych
- budowa instalacji pilotowych i testowanie metod remediacji/dekontaminacji - poletka, instalacje testowe - tylko jeśli służą potwierdzeniu skuteczności planowanych metod/technik

- niezbędne prace niwelacyjne i przygotowawcze w tym zabezpieczenie terenu
- wyznaczenie docelowego przeznaczenia i zagospodarowania danego terenu
- analizy i opracowania dotyczące uregulowania stanu własnościowego
- wyceny szacunkowe
- procedury administracyjne, zgody, decyzje (opcjonalnie)
- opracowania planistyczne w tym aktualizacja lub opracowanie studium uwarunkowań, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (opcjonalnie)
- wstępne studia wykonalności, analizy techniczno - ekonomiczne, analizy ryzyka
- KIP i raporty oddziaływania na środowisko
- konsultacje społeczne i instytucjonalne